

STABILIREA SI PLATA PENSIEI DE URMAS

1 CONDITIILE DE ACORDARE A PENSIEI DE URMAS

Pensia de urmaş se cuvine copiilor și soțului supraviețuitor, dacă susținătorul decedat era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii.

"Copiii au dreptul la pensie de urmaș:¹

- a) până la vârsta de 16 ani;*
- b) dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani;*
- c) pe toată durata invalidității de orice grad, dacă aceasta s-a ivit în perioada în care se aflau în una dintre situațiile prevăzute la lit. a) sau b)".*

Copiii au dreptul la pensie de urmaș:

- a) până la vârsta de 16 ani;

Exemplu:

Copilul urmaș este în vârstă de 10 ani.

Pensia de urmaș se acordă tutorelui, curatorului, persoanei careia i s-a încredințat sau i s-a dat în plasament copilul minor.

- b) dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani;

Exemplu:

Copilul urmaș în vârstă de 16 ani și 1 luna are dreptul la pensia de urmaș după împlinirea vârstei de 16 ani dacă face dovada continuării studiilor prin prezentarea unei adeverințe școlare/universitare.

Pensia de urmaș se acordă tutorelui, curatorului, persoanei careia i s-a încredințat sau i s-a dat în plasament copilul minor, până la împlinirea vârstei de 18 ani când are dreptul la pensie de urmaș în nume propriu.

¹ **ART. 84 Legea nr. 263/2010**

c) pe toată durata invalidității de orice grad, dacă aceasta s-a ivit în perioada în care se aflau în una dintre situațiile prevăzute la lit. a) sau b).

Exemplu:

Copilul urmas in varsta de 28 ani prezinta decizie medicala de invaliditate de gradul III eliberata de medical expert al asigurarilor sociale intucat boala a aparut in perioada studiilor pana la implinirea varstei de 26 ani.

"(1) Sotul supraviețuitor² are dreptul la pensie de urmas pe tot timpul vietii, la implinirea varstei standard de pensionare, daca durata casatoriei a fost de cel puțin 15 ani.

(2) In cazul in care durata casatoriei este mai mica de 15 ani, dar de cel puțin 10 ani, cuantumul pensiei de urmas convenit sotului supraviețuitor se diminueaza cu 0,5% pentru fiecare luna, respectiv cu 6,0% pentru fiecare an de casatorie in minus".

Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș pe tot timpul vieții, la împlinirea vârstei standard de pensionare, dacă durata căsătoriei a fost de cel puțin 15 ani.

Exemplu:

O femeie nascuta in martie 1953 solicita inscrierea la pensie de urmas avand varsta standard de pensionare conf. anexei 5 din Legea nr. 263/2010, casatorita la data de 18.09.1977 cu pensionarul decedat la data de 19.12.2012 - indeplineste conditiile acordarii pensiei de urmas pentru ca depaseste 15 ani de casatorie, astfel:

- incepand cu data de 01.01.2013, daca cererea a fost depusa in termen de 30 de zile de la data decesului.
- incepand cu data inregistrarii cererii de pensie de urmas daca aceasta a fost depusa dupa 30 de zile de la data decesului.
- cuantumul pensiei de urmas se stabileste in procent de 50% din pensia sustinatorului decedat.

² **ART. 85 Legea nr. 263/2010**

În cazul în care durata căsătoriei este mai mică de 15 ani, dar de cel puțin 10 ani, cuantumul pensiei de urmaș convenit soțului supraviețuitor se diminuează cu 0,5% pentru fiecare lună, respectiv cu 6,0% pentru fiecare an de căsătorie în minus.

Exemplu:

O femeie născută în martie 1953 solicită înscrierea la pensie de urmaș având vârsta standard de pensionare conf. anexei 5 din Legea nr. 263/2010, căsătorită la data de 18.09.1999 cu pensionarul decedat la data de 19.12.2012 - îndeplinește condițiile acordării pensiei de urmaș pentru cei 13 ani și 3 luni de căsătorie, astfel:

- începând cu data de 01.01.2013, dacă cererea a fost depusă în termen de 30 de zile de la data decesului.
- începând cu data înregistrării cererii de pensie de urmaș dacă aceasta a fost depusă după 30 de zile de la data decesului.
- cuantumul pensiei de urmaș se stabilește în procent de 50% din pensia sustinatorului decedat, fiind diminuat cu 10,5% pentru 1 an și 9 luni diferență până la 15 ani de căsătorie.

"(1) Sotul supraviețuitor³ are dreptul la pensie de urmaș, indiferent de vârstă, pe perioada în care este invalid de gradul I sau II, dacă durata căsătoriei a fost de cel puțin un an.

(2) Sotul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș, indiferent de vârstă și de durata căsătoriei, dacă decesul sotului sustinator s-a produs ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale și dacă nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie ori dacă acestea sunt mai mici de 35% din câștigul salarial mediu brut, prevăzut la art. 33 alin. (5)".

(1) Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș, indiferent de vârstă, pe perioada în care este invalid de gradul I sau II, dacă durata căsătoriei a fost de cel puțin un an.

Exemplu:

O femeie născută în martie 1980, căsătorită la data de 18.09.2011 cu sotul decedat la data de 19.12.2012 solicită înscrierea la pensie de urmaș ca urmare a clasificării medicale în gradul II de invaliditate -

³ **ART. 86 Legea nr. 263/2010**

indeplinește condițiile acordării pensiei de urmaș intrucat duata casatorie este de 1 an 3 luni - cuantumul pensiei de urmaș se stabilește în procent de 50% din pensia sustinatorului decedat.

(2) Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș, indiferent de vârstă și de durata căsătoriei, dacă decesul soțului susținător s-a produs ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale și dacă nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie ori dacă acestea sunt mai mici de 35% din câștigul salarial mediu brut.

"Soțul supraviețuitor⁴ care nu îndeplinește condițiile prevazute la art. 85 și la art. 86 alin. (1) beneficiază de pensie de urmaș pe o perioadă de 6 luni de la data decesului, dacă în această perioadă nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau dacă acestea sunt mai mici de 35% din câștigul salarial mediu brut, prevazut la art. 33 alin. (5)".

Soțul supraviețuitor care nu îndeplinește condițiile enumerate mai sus beneficiază de pensie de urmaș pe o perioadă de 6 luni de la data decesului, dacă în această perioadă nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau dacă acestea sunt mai mici de 35% din câștigul salarial mediu brut.

Exemplu:

1. O femeie născută în martie 1956 solicită înscrierea la pensie de urmaș având vârsta standard de pensionare la 60 ani și 4 luni în iulie 2016 conf. anexei 5 din Legea nr. 263/2010, căsătorită la data de 18.09.1977 cu pensionarul decedat la data de 19.12.2012 - îndeplinește condițiile acordării pensiei de urmaș pe o perioadă de 6 luni – până la 30.06.2013, astfel:

- începând cu data de 01.01.2013, dacă cererea a fost depusă în termen de 30 de zile de la data decesului.

⁴ **ART. 87 Legea nr. 263/2010**

- incepand cu data inregistrarii cererii de pensie de urmas daca aceasta a fost depusa dupa 30 de zile de la data decesului.

- cuantumul pensiei de urmas se stabileste in procent de 50% din pensia sustinatorului decedat.

2. O femeie nascuta in martie 1953 solicita inscrierea la pensie de urmas avand varsta standard de pensionare conf. anexei 5 din Legea nr. 263/2010, casatorita la data de 18.09.2005 cu pensionarul decedat la data de 19.12.2012 avand 7 ani si 3 luni de casatorie indeplineste conditiile acordarii pensiei de urmas pe o perioada de 6 luni – pana la 30.06.2013, astfel:

- incepand cu data de 01.01.2013, daca cererea a fost depusa in termen de 30 de zile de la data decesului.

- incepand cu data inregistrarii cererii de pensie de urmas daca aceasta a fost depusa dupa 30 de zile de la data decesului.

- cuantumul pensiei de urmas se stabileste in procent de 50% din pensia sustinatorului decedat.

"Sotul supravietuitor⁵ care are in ingrijire, la data decesului sustinatorului, unul sau mai multi copii in varsta de pana la 7 ani, beneficiaza de pensie de urmas pana la data implinirii de catre ultimul copil a varstei de 7 ani, in perioadele in care nu realizeaza venituri lunare dintr-o activitate profesionala pentru care asigurarea este obligatorie sau daca acestea sunt mai mici de 35% din castigul salarial mediu brut, prevazut la art. 33 alin. (5)".

Soțul supraviețuitor care are în îngrijire, la data decesului susținătorului, unul sau mai mulți copii în vârstă de până la 7 ani, beneficiază de pensie de urmaș până la data împlinirii de către ultimul copil a vârstei de 7 ani, în perioadele în care nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau dacă acestea sunt mai mici de 35% din câștigul salarial mediu brut.

Exemplu:

Persoana decedata la data de 19.12.2012 era pensionar sau indeplinea conditiile pentru obtinerea unei pensii. Sotul

⁵ **ART. 88 Legea nr. 263/2010**

supraviețuitor nu realizează venituri salariale și solicită pensie de urmaș pentru ea și cei doi copii:

- George născut la data de 13.05.2000;
- Mihaela născută la data de 15.07.2010;
- începând cu data de 01.01.2013, dacă cererea a fost depusă în termen de 30 de zile de la data decesului.
- începând cu data înregistrării cererii de pensie de urmaș dacă aceasta a fost depusă după 30 de zile de la data decesului.
- cuantumul pensiei de urmaș se stabilește în procent de 100% din pensia sustinatorului decedat.

2 STABILIREA PENSIEI DE URMAȘ

“(1) Pensia de urmaș⁶ se stabilește, după caz, din:

- a) pensia pentru limită de vârstă aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul, în condițiile legii, sustinatorul decedat;*
- b) pensia de invaliditate gradul I, în cazul în care decesul sustinatorului a survenit înaintea îndeplinirii condițiilor pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă.*

(2) Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește procentual din punctajul mediu anual realizat de sustinator, aferent pensiei prevăzute la alin. (1), în funcție de numărul urmașilor îndreptați, astfel:

- a) 50% - pentru un singur urmaș;*
- b) 75% - pentru 2 urmași;*
- c) 100% - pentru 3 sau mai mulți urmași”.*

Pensia de urmaș se stabilește, după caz, din:

- a) pensia pentru limită de vârstă aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul, în condițiile legii, susținătorul decedat;**
- b) pensia de invaliditate gradul I, în cazul în care decesul susținătorului a survenit înaintea îndeplinirii condițiilor pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă.**

Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește **procentual din punctajul mediu anual realizat de susținător**, aferent pensiei prevăzute la alin. (1), în funcție de numărul urmașilor îndreptați, astfel:

- a) 50% - pentru un singur urmaș;**
- b) 75% - pentru 2 urmași;**

⁶ **ART. 89 Legea nr. 263/2010**

c) 100% - pentru 3 sau mai mulți urmași.

"Cuantumul pensiei de urmas⁷, in cazul orfanilor de ambii parinti, se stabileste prin insumarea drepturilor de pensie de urmas, calculate dupa fiecare parinte".

Cuantumul pensiei de urmaș, în cazul orfanilor de ambii părinți, se stabilește prin însumarea drepturilor de pensie de urmaș, calculate după fiecare părinte.

"Sotul supraviețuitor⁸ care are dreptul la o pensie proprie si indeplineste conditiile prevazute de lege pentru obtinerea pensiei de urmas dupa sotul decedat poate opta pentru cea mai avantajoasa pensie".

Soțul supraviețuitor care are dreptul la o pensie proprie și îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru obținerea pensiei de urmaș după soțul decedat poate opta pentru cea mai avantajoasă pensie.

3 SOLUTIONAREA CERERII DE INSCRIERE LA PENSIA DE URMAS SI EMITEREA DECIZIEI

Admiterea sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie emisă de casa de pensii sectorială, în termen de 45 de zile de la data înregistrării cererii la instituția competentă. Decizia casei de pensii teritoriale/sectoriale se comunică persoanei care a solicitat pensionarea, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, în termen de 5 zile de la data emiterii.

⁷ **ART. 90 Legea nr. 263/2010**

⁸ **ART. 92 Legea nr. 263/2010**

4 PLATA DREPTURILOR DE PENSIE DE URMAS

Plata pensiei se face lunar. Pensia se plateste personal titularului, tutorelui sau curatorului acestuia, persoanei careia i s-a incredintat ori i s-a dat in plasament copilul urmas sau, dupa caz, mandatarului desemnat prin procura speciala.

Plata pensiei se face, in functie de optiunea pensionarului, prin mandat postal, in cont curent sau in cont de card, in conditiile stabilite prin conventiile incheiate intre CNPP, casele de pensii sectoriale si Compania Nationala "Posta Romana" - S.A. sau, dupa caz, intre CNPP, casele de pensii sectoriale si banci.

4.1 DATA ACORDARII DREPTURILOR DE PENSIE DE URMAS

In sistemul public de pensii, pensiile se cuvin de la data indeplinirii conditiilor prevazute de Legea nr. 263/2010 in functie de elementele specifice, pensiile de urmas se acorda si de la o alta data, dupa cum urmeaza:

- din prima zi a lunii urmatoare celei in care a avut loc decesul, daca cererea a fost depusa in termen de 30 de zile de la data decesului, in situatia pensiei de urmas acordate persoanei al carei sustinator era pensionar, la data decesului;
- de la data decesului, daca cererea a fost inregistrata in termen de 30 de zile de la aceasta data, in situatia pensiei de urmas acordate persoanei al carei sustinator nu era pensionar, la data decesului;
- de la data indeplinirii conditiilor de pensionare, daca cererea a fost inregistrata in termen de 30 de zile de la aceasta data, in situatia pensiei de urmas acordate persoanei care indeplineste conditiile prevazute de lege, referitoare la varsta standard de pensionare, ulterior decesului sustinatorului.

4.2 INCETAREA PLATII PENSIEI

Plata pensiei inceteaza incepand cu luna urmatoare celei in care a intervenit una dintre urmatoarele cauze:

- pensionarul a decedat;
- pensionarul nu mai indeplineste conditiile legale in temeiul carora i-a fost acordata pensia;
- pensionarul urmas, incadrat in grad de invaliditate, si-a redobandit capacitatea de munca, potrivit legii;
- au expirat 12 luni de la data la care pensionarul de urmas, incadrat in grad de invaliditate, nu s-a prezentat, din motive imputabile lui, la revizuirea medicala obligatorie;
- au expirat 12 luni de la data la care pensionarul urmas, incadrat in grad de invaliditate, nu s-a prezentat, din motive imputabile lui, la convocarea INEMRCM;
 - au expirat 12 luni de la data la care pensionarul urmas, incadrat in grad de invaliditate, nu a mai urmat programele de recuperare prevazute de lege;
- copilul, beneficiar al unei pensii de urmas, a implinit varsta de 26 de ani, cu exceptia celor incadrati in grad de invaliditate;
- pensionarul urmas a fost condamnat, printr-o hotarare judecatoreasca ramasa definitiva, pentru infractiunea de omor sau tentativa de omor, comisa asupra sustinatorului.
- incetarea platii pensiei, precum si orice modificare a drepturilor de pensie se fac prin decizie emisa de casele teritoriale de pensii, respectiv de casele de pensii sectoriale, in conditiile respectarii regimului juridic al deciziei de inscriere.

4.3 SUSPENDAREA PLATII PENSIEI

Plata pensiei se suspendă începând cu luna următoare celei în care:

- pensionarul si-a stabilit domiciliul pe teritoriul altui stat, cu care Romania a incheiat conventie de reciprocitate in domeniul asigurarilor sociale, daca, potrivit prevederilor acesteia, pensia se plateste de catre celalalt stat;
- pensionarul urmas, incadrat in grad de invaliditate, nu se prezinta la revizuirea medicala obligatorie sau la convocarea Institutului National de Expertiza Medicala si Recuperare a Capacitatii de Munca, a centrelor regionale de expertiza medicala a capacitatii de munca sau a comisiilor centrale de expertiza medico-militara ale Ministerului Apararii Nationale, Ministerului Administratiei si Internelor si Serviciului Roman de Informatii;
- pensionarul de urmas, incadrat in grad de invaliditate, nu mai urmeaza programele recuperatorii, intocmite de medicul expert al asigurarilor sociale;
- plata pensiei se suspendă începând cu luna următoare celei în care copilul beneficiar al pensiei de urmaş a împlinit vârsta de 16 ani, în cazul în care acesta nu face dovada continuării studiilor într-o formă de învățământ organizată potrivit legii. În situația copiilor urmași aflați în continuare de studii între 16-26 de ani, plata pensiei de urmaş se suspendă începând cu data de 1 octombrie a anului în curs, dacă nu fac dovada continuării studiilor într-o formă de învățământ organizată potrivit legii.
Dovada continuării studiilor, în situațiile menționate mai sus, se prezintă casei teritoriale/sectoriale de pensii în termen de 10 zile de la data începerii anului școlar/universitar.
- sotul supravietuitor, beneficiar al unei pensii de urmas, realizeaza venituri brute lunare pentru care, potrivit legii,

- asigurarea este obligatorie, daca acestea sunt mai mari de 35% din castigul salarial mediu brut;
- sotul supravietuitor, beneficiar al unei pensii de urmas, s-a recasatorit;
 - sotul supravietuitor, beneficiar al unei pensii din sistemul public de pensii, opteaza pentru o alta pensie, potrivit legii, din acelasi sistem, sau dintr-un alt sistem de asigurari sociale, neintegrat sistemului public de pensii;
 - la cererea titularului sau a reprezentantului legal al acestuia, dupa caz;
 - suspendarea platii pensiei, precum si orice modificare a drepturilor de pensie se fac prin decizie emisa de casele teritoriale de pensii, respectiv de casele de pensii sectoriale, in conditiile respectarii regimului juridic al deciziei de inscriere.

4.4 RELUAREA PLATII PENSIEI

Reluarea platii pensiei se face, la cerere, dupa cum urmeaza:

- incepand cu luna urmatoare celei in care a fost inlaturata cauza care, potrivit legii, a dus la suspendarea platii pensiei, daca cererea a fost depusa in termen de 30 de zile de la data la care cauza suspendarii a fost inlaturata;
- incepand cu luna urmatoare celei in care a fost depusa cererea, daca depunerea acesteia s-a facut dupa expirarea termenului de 30 de zile.
- de la data inceperii anului scolar, in situatia pensionarilor de urmas intre 16-26 de ani, ale caror drepturi au fost suspendate intrucat nu au facut dovada continuarii studiilor. Reluarea platii pensiei de urmas suspendate se face in baza\adeverintelor de continuare a studiilor, cu respectarea termenului general de prescriptie.
- de la data suspendarii platii pensiei de urmas, cu respectarea termenului general de prescriptie, in cazul copilului urmas ale

- carui drepturi au fost suspendate la împlinirea vârstei de 16 ani, prezentand documente care atesta continuarea studiilor.
- reluarea platii pensiei, precum si orice modificare a drepturilor de pensie se fac prin decizie emisa de casele teritoriale de pensii, respectiv de casele de pensii sectoriale, in conditiile respectarii regimului juridic al deciziei de inscriere.

5 ANULAREA DECIZIEI PENSIEI DE URMAS

Decizia de pensie de urmas poate fi anulata la cererea solicitantului, in termen de 30 de zile de la comunicare, prin decizie emisa de casele teritoriale/sectoriale de pensii competente.

6 CUMULUL PENSIEI DE URMAS CU VENITURILE PROVENITE DIN SITUATII PENTRU CARE ASIGURAREA ESTE OBLIGATORIE

Copiii care beneficiaza de pensie de urmas pot cumula pensia cu veniturile realizate dintr-o activitate profesionala , indiferent de nivelul acestora.

Exceptia o reprezinta copiii beneficiari de pensie de urmas, incadrati in gradul III de invaliditate, care pot cumula pensia cu veniturile brute lunare pentru care, potrivit legii, asigurarea este obligatorie, timpul normal de lucru sa fie de cel mult jumatate din programul normal de lucru.

Sotul supravietuitor, beneficiar al unei pensii de urmas, poate cumula pensia cu veniturile brute lunare pentru care, potrivit legii, asigurarea este obligatorie, daca acestea sunt mai mici de 35% din castigul salarial mediu brut.

7 REVIZUIREA SI RECALCULAREA PENSIEI DE URMAS

Pensia de urmas poate fi recalculata prin adaugarea veniturilor si/sau a stagiilor de cotizare nevalorificate la stabilirea acesteia. Drepturile de pensie de urmas recalculate se acorda incepand cu luna urmatoare celei in care a fost inregistrata solicitarea la casa teritoriala/sectoriala de pensii.

Atat revizuirea cat si recalcularea drepturilor de pensie se fac prin decizii emise de casele teritoriale/sectoriale de pensii.

8 RETINERILE OBLIGATORII DIN DREPTURILE DE PENSIE DE URMAS

In conformitate cu prevederile art. 257 al. (2) din Legea nr.95/2006 privind reforma in domeniul sanatatii, pensionarii ale caror venituri din pensie depasesc 740 lei datoreaza contributia lunara de 5,5% pentru asigurarile sociale de sanatate. De aceste prevederi sunt scutiti copiii urmasi pana la varsta de 16 ani; cat si cei care isi continua studiile intre 16 si 26 ani.

In conformitate cu prevederile pct. 146 din itlul III al Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal aprobate prin Hotararea Guvernului nr. 44 /2004,

“Incepand cu 1 ianuarie 2008, impozitul lunar afferent venitului din pensii se calculeaza prin aplicarea cotei de impunere de 16% asupra venitului impozabil lunar din pensii determinat prin deducerea din venitul din pensii, in ordine, a urmatoarelor:

- *a contributiilor obligatorii calculate, retinute si suportate de persoana fizica;*
- *a unei sume neimpozabile lunare de 1.000 lei”.*

Astfel in vederea calcularii impozitului, in primul rand se determina baza de impozitare (venitul impozabil lunar din pensie), la care se aplica cota de impunere de 16%.

Potrivit prevederilor Legii nr. 22/2010, persoanele cu handicap grav sau accentuat sunt scutite de la plata impozitului pe venitul din pensii.